

NEEXISTENCIA NÁROKU VERITEĽA NA RIADNE (ZMLUVNE DOHODNUTÉ) ÚROKY PO VYHLÁSENÍ PREDČASNEJ SPLATNOSTI SPOTREBITEĽSKÉHO ÚVERU (2. ČASŤ: VYMEDZENIE ZÁKONNÝCH NÁROKOV VERITEĽA)

Dňa 31.10.2017 sme na portáli najpravo.sk a na webových stránkach našej advokátskej kancelárie webberlegal.sk uverejnili právnu analýzu s názvom „*Neexistencia nároku veriteľa na riadne (zmluvne dohodnuté) úroky po vyhlásení predčasnej splatnosti spotrebiteľského úveru*“.

V uvedenej právnej analýze sme analyzovali, či po vyhlásení predčasnej splatnosti sp. úveru zo strany veriteľa podľa ust. § 565 Občianskeho zákonníka je spotrebiteľ povinný platiť aj riadne úroky aj úroky z omeškania, pričom sme dospeli k záveru, že spotrebiteľovi vzniká iba povinnosť vrátiť nesplatenú istinu a splatné úroky, ktorých výška sa ku dňu účinnosti vyhlásenia predčasnej splatnosti zo strany veriteľa zafixuje, pričom v prípade omeškania spotrebiteľa s vrátením týchto prostriedkov je spotrebiteľ povinný platiť výlučne úroky z omeškania (§ 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka), avšak nie riadne (zmluvne dohodnuté) úroky.

Vzhľadom na aktuálnosť tejto témy si v právnej analýze uvedenej nižšie v tomto texte dovoľujeme poukázať na judikatúru súdov v tejto otázke, podrobiť ju analýze (resp. vo vzťahu k aktuálnej judikatúre Najvyššieho súdu SR skôr vážnej kritike), a vymedziť skutočné zákonné nároky veriteľa po vyhlásení predčasnej splatnosti sp. úveru.

Uvedená právna analýza je dostupná aj na našich webových stránkach www.webberlegal.sk vo formáte **.pdf a vo verzii .docx**.

1. JUDIKATÚRA

1.1. Aktuálna judikatúra Najvyššieho súdu SR

Najvyšší súd SR v senáte zloženom z JUDr. Rudolfa Čirča – predsedu senátu, JUDr. Daniely Švecovej a JUDr. Ivana Machyniaka vydal dňa 30. júla 2019 uznesenie vo veci sp. zn. [6Cdo/113/2018](https://www.sudsor.gov.sk/rozsudok/6Cdo/113/2018).

V prejednávanej veci sa Najvyšší súd SR zaoberal dovolaním Prima banky Slovensko, a.s. proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. februára 2018 sp. zn. 5Co/40/2018, ktorým krajský súd potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava IV zo 7. decembra 2017 sp. zn. 40C/37/2016-64, ktorý v časti úrokov zamietol žalobu uvedenej banky, nakoľko sp. úver považoval za bezúročný a bez poplatkov z dôvodu absencie členenia splátok na splátky istiny, úrokov a iných poplatkov, čo bolo podľa názoru Okresného súdu Bratislava IV, ako aj Krajského súdu v Bratislave v rozpore s ust. § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z. z. účinného v čase uzatvorenia zmluvy o sp. úvere.

Najvyšší súd SR zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave s odôvodnením, že eurokonformným výkladom dospel k záveru, že predmetné ustanovenie je potrebné interpretovať tak, že nie je potrebné, aby zmluva o

spotrebiteľskom úvere obsahovala číselné vyjadrenie toho, aká je konkrétna vnútorná skladba tej ktorej anuitnej splátky.

V poslednom bode (16.) svojho odôvodnenia však Najvyšší súd SR uviedol nasledovné: „Dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že pokiaľ sa odvolací súd stotožnil so záverom prvoinštančného súdu o tom, že poskytnutý úver treba považovať za bezúročný a bez poplatkov, neprichádzalo z povahy veci do úvahy riešenie otázok, či veriteľ má alebo nemá po zosplatnení dlhu nárok na zmluvné úroky (úroky z poskytnutého úveru) a či veriteľ nemá právo na zákonné úroky z omeškania zo zmluvných úrokov z dôvodu rozporu so zásadou anatocizmu, resp. ich riešenie bolo nadbytočné. Vzhľadom na dôvod zrušenia rozsudku odvolacieho súdu však ich posudzovanie môže byť v priebehu ďalšieho konania relevantné. Preto v súvislosti s právnou otázkou, či veriteľ má po zosplatnení dlhu nárok na zmluvné úroky, dovolací súd dáva do pozornosti odvolaciemu súdu rozsudok Súdneho dvora (piatej komory) zo 7. augusta 2018 v spojených veciach C-96/16 a C-94/17, v ktorom sa uvádza, že cieľom úrokov z omeškania je sankcionovať nespĺnenie svojej povinnosti dlžníkom splatiť úver v lehotách stanovených v zmluve, odradiť dlžníka od omeškania pri plnení jeho povinnosti a prípadne nahradiť veriteľovi škodu, ktorá mu vznikla z dôvodu omeškania s plnením peňažného záväzku, zatiaľ čo bežné úroky (úroky z poskytnutého úveru) majú naopak funkciu odplaty za poskytnutie peňažnej sumy zo strany veriteľa až do jej zaplatenia. **Z týchto záverov** tak vyplýva nielen záver o nároku na bežné úroky až do skutočného splatenia úveru, ale aj záver o možnosti kumulácie bežných úrokov a úrokov z omeškania.“

Sám Najvyšší súd SR na jednej strane uvádza, že „neprichádzalo z povahy veci do úvahy riešenie otázok, či veriteľ má alebo nemá po zosplatnení dlhu nárok na zmluvné úroky (úroky z poskytnutého úveru) a či veriteľ nemá právo na zákonné úroky z omeškania zo zmluvných úrokov z dôvodu rozporu so zásadou anatocizmu, resp. ich riešenie bolo nadbytočné“. Na druhej strane sa však bez žiadnej právnej analýzy, bez žiadneho odôvodnenia, ktoré právne normy použil a ako ich vyložil (právo na spravodlivý proces?) a v rozpore s ust. § 48 ods. 1 CSP vyjadruje k tejto problematike, **pričom svoje závery opiera výlučne o** (z kontextu vytrhnutý) jeden bod odôvodnenia **rozsudku Súdneho dvora EÚ v spojených veciach C-96/16 a C-94/17.**

V prvom rade, ako uvedieme nižšie, Súdny dvor EÚ v spojených veciach C-96/16 a C-94/17 vykladal Smernicu 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „**Smernica 93/13**“). Nielenže sa jedná o smernicu, ktorá vzhľadom na svoju povahu nemá priamy účinok a teda vnútroštátne súdy sú povinné vykladať v jej svetle vnútroštátne právne normy, ale jedná sa dokonca o smernicu, ktorá nepredstavuje tzv. maximálnu harmonizáciu ako napríklad smernica 2008/48/ES o zmluvách o sp. úvere (čl. 22 ods. 1 smernice 2008/48), ale naopak, **predstavuje tzv. minimálnu harmonizáciu** (čl. 8 Smernice 93/13), čo znamená, že členské štáty môžu ponechať v platnosti alebo prijať prísnejšie právne predpisy v porovnaní so znením Smernice 93/13 s cieľom zabezpečenia maximálneho stupňa ochrany spotrebiteľa. Odkazovať teda len na Rozsudok SD EÚ v tejto veci, bez konkretizácie použitia vnútroštátnych právnych noriem, je zásadne nesprávne a je podstatným porušením práva na spravodlivý proces. Navyše, ako poukážeme v časti venujúcej sa judikatúre inštančne nižších súdov, súdna prax nie je v tejto otázke jednotná. Preto vysloviť tak závažný právny názor v tak závažnej téme v neprospech spotrebiteľa bez žiadneho právneho odôvodnenia orgánom, ktorý *by mal* ex offo posudzovať nekalú povahu zmluvných podmienok, a tým vyrovnávať nerovnováhu, ktorá existuje medzi spotrebiteľom a dodávateľom (Rozsudok SD EÚ vo veci C-147/16 Karel de Grote – Hogeschool Katholieke Hogeschool Antwerpen VZW), a ktorý je najvyššou inštanciou v sústave všeobecných súdov a teda *by mal* plniť funkciu aj akéhosi dohľadu nad aplikáciou tejto ochrany, predstavuje nelichotivú správu o stave aplikácie práva EÚ na úseku ochrany spotrebiteľa, kde táto *má* v zmysle judikatúry SD EÚ „*povahu a význam všeobecného záujmu* (uznesenie SD EÚ C 76/10, Asturcom Telecomunicaciones, bod 52). Uvedené umocňuje skutočnosť, že rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sa odkláňa od rozhodnutia iného senátu Najvyššieho súdu SR a tomuto odklonu nielenže chýba akékoľvek, nie to ešte dôkladné a presvedčivé odôvodnenie, ale navyše nebol dodržaný postup podľa ust. § 48 CSP tak, ako uvedieme nižšie.

Najvyšší súd SR totiž už skôr uznesením zo dňa 01.07.2000 sp. zn. **4 Obo 143/98 (R 59/1998)**, v ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 OSP) uviedol, že „*Odvolací súd v tejto súvislosti upozorňuje, že **dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok). Od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania (§ 369 OBZ).***“. (Je zrejmé, že Najvyšší súd SR sa v tejto veci vyjadroval k zmluve o úvere podľa ust. § 497 ObZ v spore obchodnoprávnom, pričom vo veci 6Cdo/113/2018 sa vyjadroval k zmluve o spotrebiteľskom úvere vo forme rovnakej zmluvy o úvere podľa ust. § 497 ObZ, a nakoľko je otázka splatnosti úrokov vyjadrená v ust. § 503 ods. 1 ObZ, Najvyšší súd SR v oboch prejednávaných veciach vykladal rovnaké právne predpisy).

V tomto kontexte je potrebné poukázať na ust. § 48 ods. 1 CSP, v zmysle ktorého „*Ak senát najvyššieho súdu pri svojom rozhodovaní **dospeje k právnenému názoru, ktorý je odlišný od právneho názoru, ktorý už bol vyjadrený v rozhodnutí iného senátu najvyššieho súdu, postúpi vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu. V uznesení o postúpení veci odôvodní svoj odlišný právny názor.***“.

Ust. § 48 ods. 1 CSP nezakladá právo senátu rozhodnúť sa, či v prípade, ak dospeje k právnenému názoru, ktorý je odlišný od právneho názoru, ktorý už bol vyjadrený v rozhodnutí iného senátu najvyššieho súdu, postúpi vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu. Uvedené ustanovenie CSP ukladá povinnosť túto vec veľkému senátu predložiť. Je pritom dôležité si uvedomiť, že „*ustanovenie § 48 ods. 1 nesporne dopadá na právne názory vyjadrené ako v rozsudkoch, tak i v uzneseniach Najvyššieho súdu SR.*“¹.

Veľký senát bol zásadnou novotou prijatou v rámci CSP a tento inštitút má (mal?) prispieť k stabilite právneho poriadku a k právnej istote, ktorá je jedným zo základných princípov právneho štátu vyjadreného aj v čl. 1 ods. 1 Ústavy SR. Ústavný súd SR sa k princípu právnej istoty vyjadril aj vo svojom náleze IV. ÚS 49/06 tak, že „*...napriek skutočnosti, že v právnom poriadku Slovenskej republiky rozhodnutia všeobecných súdov vo veci samej nezaväzujú ostatných sudcov rozhodnúť analogicky v podobných prípadoch, taká situácia, keď súdy v druhej rovnakej veci rozhodujú protichodným spôsobom, **podkopáva efektivitu fungovania systému spravodlivosti a neguje jeho elementárny princíp a základný predpoklad, ktorým je požiadavka, aby sa o rovnakých veciach rozhodovalo rovnakým spôsobom.***“.

Navyše, uvedenú otázku riešil aj **Ústavný súd SR** vo svojom uznesení **IV. ÚS 476/2012-14** zo dňa 18. septembra 2012, keď sa zaoberal sťažnosťou sťažovateľky vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Prešov² a rozsudkom Krajského súdu v Prešove³, ktoré odmietli veriteľovi priznať po zosplatnení aj riadne úroky aj úroky z omeškania,

Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR tak vykazuje nielen zásadné znaky arbitrárnosti (neexistencia riadneho odôvodnenia, neexistencia uvedenia čo i len jednej právnej normy, o ktorú Najvyšší súd SR svoj právny názor oprel), ale aj zásadné znaky nezákonnosti (odklon od skoršieho rozhodnutia iného senátu Najvyššieho súdu SR, nepredloženie veci veľkému senátu).

V ére, ktorú súdnictvo SR momentálne zažíva, jej očiste toto rozhodnutie Najvyššieho SR nielenže vôbec nepomôže, ale naopak hlbšie podkopáva dôveru verejnosti, či už odbornej alebo laickej.

¹ JUDr. Jana Baricová. Komentár k ust. § 48 Občianskeho zákonníka. In: Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s.

² č. k. 29 C 131/2011-127 z 23. novembra 2011

³ č. k. 1 Co 30/2012-145 z 30. mája 2012

1.2. Judikatúra Súdneho dvora EÚ aplikovaná Najvyšším súdom SR

Súdny dvor EÚ v rozsudku zo dňa 07.08.2018 v spojených veciach C-96/16 a C-94/17 riešil prejudiciálnu otázku položenú *Juzgado de primera Instancia n. 38 de Barcelona* (Súd prvého stupňa č. 38 Barcelona) (C-96/16) a prejudiciálnu otázku položenú *Tribunal Supremo* (Najvyšší súd, Španielsko) (C-94/17) (ďalej len „**Rozsudok SD EÚ v spojených veciach C-96/16 a C-94/17**“).

Ako sme už spomínali vyššie, je potrebné zdôrazniť mimoriadne dôležitú skutočnosť, že obe otázky sa týkali výkladu Smernice 93/13, ktorá **predstavuje tzv. minimálnu harmonizáciu** (čl. 8 Smernice 93/13).

Prejudiciálne otázky sa v zásade týkali judikatúry *Tribunal Supremo* (Najvyšší súd, Španielsko)⁴, podľa ktorej Najvyšší súd Španielska „**dospel k záveru, že jednostranne stanovené podmienky zmlúv o osobnom úvere uzavretých so spotrebiteľmi týkajúce sa úrokov z omeškania zodpovedajúce kritériu, podľa ktorého sadzba týchto úrokov prevyšuje o viac ako dva percentuálne body sadzbu bežných úrokov dohodnutú medzi zmluvnými stranami, musia byť vyhlásené za nekalé.**“⁵ (body 17. a 18. odôvodnenia Rozsudku SD EÚ v spojených veciach C-96/16 a C-94/17).

K uvedenému záveru prišiel Najvyšší súd Španielska vzhľadom na skutočnosť, že podľa čl. 85 ods. 6 španielskeho všeobecného zákona o ochrane spotrebiteľov a užívateľov a ďalších doplňujúcich zákonov⁶ nekalé sú „*podmienky, ktoré požadujú od spotrebiteľa a užívateľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako náhradu*“. (Totožné ustanovenie je zakotvené aj v našom právnom poriadku, a to v ust. § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka). Pokiaľ ide o dôsledky nekalkej povahy predmetných podmienok, Najvyšší súd Španielska konštatoval, že vo veciach, o ktorých rozhodoval, spočívala sadzba úrokov z omeškania stanovená týmito podmienkami vo zvýšení sadzby bežných úrokov o určitý počet percentuálnych bodov. Z toho vyplýva, že v prípade, ak by boli uvedené podmienky vyhlásené za nekalé, treba odstrániť v celom rozsahu navýšenie, ktoré úroky z omeškania predstavujú v porovnaní s riadnymi úrokmi tak, že naďalej budú plynúť len tieto riadne úroky (bod 20. odôvodnenia Rozsudku SD EÚ v spojených veciach C-96/16 a C-94/17).

V zásade, nižší španielsky Súd prvého stupňa č. 38 Barcelona vo veci C-96/16 vyjadril pochybnosti o súlade tejto judikatúry Najvyššieho súdu Španielska so Smernicou 93/13 a položil Súdnemu dvoru EÚ tieto otázky:

- „2. a) V kontexte požiadavky zaručiť ochranu spotrebiteľov a užívateľov a dodržiavanie judikatúry, ktorou sa táto zásada vykonáva, je v súlade s právom Únie, so smernicou 93/13 a konkrétne s jej článkom 6 ods. 1 a článkom 7 ods. 1, ak sa ako jednoznačné kritérium stanoví, že v spotrebiteľských zmluvách o úveroch bez vecnej zábezpeky **je jednostranne stanovená podmienka určujúca sadzbu úrokov z omeškania, ktorá o viac ako dva percentuálne body prevyšuje sadzbu [bežných] úrokov, nekalá?**
2. b) V kontexte požiadavky zaručiť ochranu spotrebiteľov a užívateľov a dodržiavanie judikatúry, ktorou sa táto zásada vykonáva, **je v súlade s právom Únie, so smernicou 93/13 a konkrétne s jej článkom 6 ods.**

⁴ (rozsudky z 22. apríla, 7. a 8. septembra 2015, závery ktorých sa rozsudkami č. 705/2015 z 23. decembra 2015, č. 79/2016 z 18. februára 2016 a č. 364/2016 z 3. júna 2016 rozšírili na zmluvy o hypotekárnom úvere) (porovnaj body 15. až 21. odôvodnenia Rozsudku SD EÚ v spojených veciach C-96/16 a C-94/17)

⁵ Pre lepšie pochopenie problematiky, vo veciach, o ktorých rozhodoval Najvyšší súd Španielska, spočívala sadzba úrokov z omeškania vo zvýšení sadzby bežných úrokov o určitý počet percentuálnych bodov

⁶ *texto refundido de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios y otras leyes complementarias* [konsolidovaný text všeobecného zákona o ochrane spotrebiteľov a užívateľov a ďalších doplňujúcich zákonov], schválený Real Decreto Legislativo 1/2007 (legislatívny kráľovský dekrét č. 1/2007) zo 16. novembra 2007 (BOE č. 287 z 30. novembra 2007, s. 49181, ďalej len „LGDCU“)]

1 a článkom 7 ods. 1, ak sa v dôsledku toho stanoví, že [bežné] úroky naďalej plynú až do úplného splatenia dlhu?"

Uvedená vec **C-96/16** vychádzala na vnútroštátnej úrovni z toho skutkového stavu, že banka vyhlásila predčasnú splatnosť sp. úveru vzhľadom na skutočnosť, že spotrebiteľia prestali splácať mesačné splátky v uvedených zmluvách a banka sa preto obrátila so svojou pohľadávkou na vnútroštátny súd (bod 23. odôvodnenia Rozsudku SD EÚ v spojených veciach C-96/16 a C-94/17).

Naopak, vo veci **C-94/17** bol skutkový stav taký, že spotrebiteľ uzatvoril s bankou zmluvu o hypotekárnom úvere, ktorý sa splácal v mesačných splátkach. Zmluvné podmienky tejto zmluvy stanovovali sadzbu bežných úrokov vo výške 5,5 % ročne s výhradou zmeny po prvom roku. V čase skutkových okolností vo veci samej bola táto sadzba 4,75 % ročne. Zmluvná podmienka stanovovala sadzbu úrokov z omeškania vo výške 25 % ročne. Spotrebiteľ sa dostal do omeškania s plnením svojho peňažného záväzku a podal proti banke žalobu o zrušenie najmä tejto poslednej uvádzanej podmienky z dôvodu jej nekalej povahy na španielsky súd prvého stupňa. Tento súd vyhlásil uvedenú podmienku za nekalú a v dôsledku toho usúdil, že uplatniteľná sadzba úrokov z omeškania by sa mala znížiť na limit stanovený v článku 114 ods. 3 Ley Hipotecaria (zákon o hypotékach). Toto rozhodnutie bolo potvrdené v odvolacom konaní rozsudkom Provinčného súdu v Alicante, Španielsko) z 18. septembra 2014. Spotrebiteľ podal proti tomuto rozsudku na Najvyšší súd Španielska kasačný opravný prostriedok z dôvodu porušenia článku 6 ods. 1 a článku 7 ods. 1 smernice 93/13. Zastával totiž názor, že vzhľadom na to, že podmienka zmluvy o úvere vo veci samej stanovujúca sadzbu z úrokov z omeškania bola vyhlásená za nekalú, z tejto zmluvy nemôžu vyplývať ani úroky z omeškania ani bežné úroky. Podľa Najvyššieho súdu Španielska toto odvolanie vyvoláva pochybnosti, pokiaľ ide o výklad viacerých ustanovení Smernice 93/13. Za týchto okolností sa Najvyšší súd Španielska rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

- „1. *Bráni článok 3 v spojení s bodom 1 písm. e) prílohy a článok 4 ods. 1 smernice [93/13] judikatúre, podľa ktorej podmienka uvedená v zmluve o úvere, ktorá stanovuje sadzbu úrokov z omeškania, predstavujúcu ročnú sadzbu [bežných] úrokov stanovenú v zmluve zvýšenú o viac ako dva percentuálne body, neprímerane vysokú náhradu, ktorú musí zaplatiť spotrebiteľ, ktorý sa dostal do omeškania s plnením svojho platobného záväzku, a preto je nekalá?*
2. *Bráni článok 3 v spojení s bodom 1 písm. e) prílohy smernice [93/13] a článok 4 ods. 1, článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 tejto smernice judikatúre, podľa ktorej sa pri posudzovaní nekalej povahy podmienky uvedenej v zmluve o úvere, ktorá stanovuje sadzbu úrokov z omeškania, za predmet skúmania nekalej povahy považuje zvýšenie nákladov, ktoré vyplýva z uvedených úrokov v porovnaní s [bežnými] úrokmi, pokiaľ predstavuje ,neprímerane vysokú náhradu, ktorú musí zaplatiť spotrebiteľ, ktorý nesplnil svoj záväzok', a stanovuje, že dôsledkom vyhlásenia tejto podmienky za nekalú musí byť úplné zrušenie uvedených zvýšených nákladov, takže až do splatenia úveru naďalej plynú už len [bežné] úroky?*
3. *V prípade, ak by odpoveď na druhú otázku bola kladná, má mať zrušenie podmienky, ktorá stanovuje sadzbu úrokov z omeškania z dôvodu, že je nekalá, iné účinky, aby boli zlučiteľné so smernicou [93/13], ako napríklad úplné zrušenie povinnosti platiť úroky, a to tak [bežné], ako aj z omeškania, alebo vznik povinnosti platiť zákonné úroky, ak si dlžník nesplní záväzok platiť splátky úveru v lehotách stanovených v zmluve?"*

1.2.1. Odpoveď SD EÚ na otázku, či je úrok z omeškania predstavujúci navýšenie o 2 percentuálne body oproti bežným úrokom nekalá podmienka a teda neplatná

Svojou druhou otázkou písm. a) vo veci C-96/16 a prvou otázkou vo veci C-94/17 sa vnútroštátne súdy v podstate pýtajú, či sa má smernica 93/13 vykladať v tom zmysle, že jej odporuje vnútroštátna judikatúra, ako je judikatúra Najvyššieho súdu Španielska, o ktorú ide o vo veci samej, podľa ktorej je jednostranne stanovená podmienka zmluvy o úvere uzavretej so spotrebiteľom, ktorá stanovuje uplatniteľnú sadzbu úrokov z omeškania, nekalá z dôvodu, že ukladá spotrebiteľovi, ktorý sa dostal do omeškania s plnením svojho peňažného záväzku, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako náhradu, pokiaľ táto sadzba prevyšuje o viac ako dva percentuálne body sadzbu bežných úrokov stanovených v tejto zmluve (bod. 48 odôvodnenia Rozsudku SD EÚ v spojených veciach C-96/16 a C-94/17).

Súdny dvor EÚ na túto otázku celkom jednoznačne odpovedal, že **takáto judikatúra neodporuje Smernici 93/13** (bod 2. výroku Rozsudku SD EÚ v spojených veciach C-96/16 a C-94/17) a je teda v poriadku, ak vnútroštátny súd odmietne priznať úroky z omeškania veriteľovi, pokiaľ sadzba úrokov z omeškania prevyšuje o viac ako dva percentuálne body sadzbu bežných úrokov stanovených v tejto zmluve, a to z dôvodu, že sa jedná o neprimerane vysokú sumu, čo predstavuje nekalú podmienku.

Vracajúc sa k uzneseniu Najvyššieho súdu SR vo veci sp. zn. 6Cdo/113/2018, je otázne, ako náš Najvyšší súd SR dospel bez ďalšieho k záveru o možnosti kumulácie riadnych úrokov a úrokov z omeškania a ako sa vysporiadal so skutočnosťou, že Súdny dvor EÚ potvrdil, že úroky z omeškania vyššie o 2 percentuálne body oproti dojednaným úrokom je možné považovať za nekalé, ale podľa nášho vnútroštátneho ust. § 3 nariadenia vlády 87/1995 Z. z. je výška úrokov z omeškania až o 5 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

Opätovne sa vracajúc k uzneseniu Najvyššieho súdu SR vo veci sp. zn. 6Cdo/113/2018, je potrebné poukázať na skutočnosť, že na vec bolo v prvom rade potrebné uplatniť vnútroštátne právne normy (čo Najvyšší súd SR úplne opomenul), čo pripomína Súdny dvor EÚ dokonca priamo v Rozsudku SD EÚ v spojených veciach C-96/16 a C-94/17, ktorý sám Najvyšší súd SR „citoval“ (resp., ako sme uviedli vyššie, vytrhol z kontextu dve vety odôvodnenia). Súdny dvor EÚ totiž v bode 57. odôvodnenia Rozsudku SD EÚ v spojených veciach C-96/16 a C-94/17 uvádza: „*V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že pokiaľ ide o výklad ustanovení vnútroštátneho právneho poriadku, Súdny dvor sa v zásade musí oprieť o posúdenie vnútroštátneho súdu. Podľa ustálenej judikatúry Súdny dvor nemá totiž právomoc vykladať vnútroštátne právo členského štátu (rozsudok zo 16. februára 2017, Agro Foreign Trade & Agency, C-507/15, EU:C:2017:129, bod 23, ako aj citovaná judikatúra).*“ a následne aj v bode 63. odôvodnenia Rozsudku SD EÚ v spojených veciach C-96/16 a C-94/17: „*Z úvah uvedených v bodoch 17 až 19 tohto rozsudku, ako aj zo spisu, ktorým disponuje Súdny dvor, totiž vyplýva, že Tribunal Supremo (Najvyšší súd) na tento účel skúmal uplatniteľné vnútroštátne pravidlá v rôznych oblastiach práva...“*. V tomto kontexte Súdny dvor EÚ konštatoval, že „*Zdá sa teda, že Tribunal Supremo (Najvyšší súd) konal v súlade s požiadavkami pripomenutými najmä v rozsudku zo 14. marca 2013, Aziz (C-415/11, EU:C:2013:164, body 68, 69, 71 a 74).*“, kde je v bode 74. uvedené, že „*V druhom rade, pokiaľ ide o stanovenie úrokov z omeškania, treba uviesť, že z hľadiska bodu 1 písm. e) prílohy smernice⁷ [pozn. autora: 93/13] v spojení s ustanoveniami článku 3 ods. 1 a článku 4 ods. 1 smernice musí vnútroštátny súd najmä preveriť, ako zdôraznila generálna advokátka v bodoch 85 až 87 svojich návrhov, po prvé aké právne predpisy sa uplatnia na vzťah medzi zmluvnými stranami v prípade, keď v spornej zmluve alebo v iných zmluvách tohto typu uzavretých so spotrebiteľmi nebolo v tejto súvislosti nič dohodnuté, a po druhé musí preveriť stanovenú výšku sadzby úrokov z omeškania v porovnaní so zákonnou sadzbou úrokov s cieľom overiť, či je vhodná na zabezpečenie*

⁷ Príloha obsahuje indikatívny a nevyčerpávajúci zoznam podmienok, ktoré sa môžu považovať za nekalé. Podľa citovaného ustanovenia sú to najmä podmienky, ktorých zmyslom alebo účinkom je požadovať od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako náhradu.

dosiahnutia cieľov, ktoré sleduje v dotknutom členskom štáte a nejde nad rámec toho, čo je nevyhnutné na ich dosiahnutie.

1.2.2. Odpoveď SD EÚ na otázku, či sa má Smernica 93/13 vykladať v tom zmysle, že jej odporuje vnútroštátna judikatúra, podľa ktorej dôsledok nekalej povahy jednostranne stanovenej podmienky zmluvy o úvere uzavretej so spotrebiteľom, ktorá stanovuje sadzbu úrokov z omeškania, spočíva v celkovom zrušení týchto úrokov, pričom bežné úroky stanovené v tejto zmluve budú naďalej plynúť

Svojou druhou otázkou písm. b) vo veci C-96/16 a druhou otázkou vo veci C-94/17 sa vnútroštátne sudy v podstate pýtajú, či sa má Smernica 93/13 vykladať v tom zmysle, že jej odporuje vnútroštátna judikatúra, ako je judikatúra Najvyššieho súdu Španielska v prejednávanej veci, podľa ktorej dôsledok nekalej povahy jednostranne stanovenej podmienky zmluvy o úvere uzavretej so spotrebiteľom, ktorá stanovuje sadzbu úrokov z omeškania, spočíva v celkovom zrušení týchto úrokov, pričom bežné úroky stanovené v tejto zmluve budú naďalej plynúť.

Na uvedenú otázku Súdny dvor EÚ odpovedal tak, že Smernica 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že jej neodporuje vnútroštátna judikatúra, ako je judikatúra Najvyššieho súdu Španielska, o ktorú ide vo veci samej, podľa ktorej **dôsledok nekalej povahy jednostranne stanovenej podmienky zmluvy o úvere uzavretej so spotrebiteľom, ktorá stanovuje sadzbu úrokov z omeškania, spočíva v celkovom zrušení týchto úrokov, pričom bežné úroky stanovené v tejto zmluve naďalej plynú.**

Pre účely problematiky kumulácie úrokov a úrokov z omeškania je v prvom rade dôležité si uvedomiť nižšie uvedené skutočnosti.

Ako už bolo uvedené a vysvetlené vyššie, Súdny dvor EÚ vykladal Smernicu 93/13 majúcu charakter **tzv. minimálnej harmonizácie**, a teda odpoveď na akékoľvek právne otázky je potrebné hľadať **v prvom rade v práve vnútroštátnom.**

Navyše, Súdny dvor EÚ a Najvyšší súd Španielska riešili otázku toho, či je alebo nie je podmienka uvedená v spotrebiteľskej zmluve nekalá. **Uvedené riešili a mohli riešiť výlučne z dôvodu absencie výslovnej (vnútroštátnej) zákonnej úpravy, čo nie je prípad vnútroštátneho právneho poriadku SR**, ktorý dáva odpovede na túto problematiku tak, ako uvedieme vo vlastnej právnej analýze nižšie. Smernica 93/13 totiž vo svojom čl. 1 ods. 2 stanovuje, že **„Zmluvné podmienky, ktoré odrážajú záväzné zákonné alebo regulačné ustanovenia a ustanovenia alebo zásady medzinárodných dohovorov, ktorých sú členské štáty alebo spoločenstvo zmluvnou stranou, najmä v oblasti dopravy, nepodliehajú ustanoveniam tejto smernice.**“.

Uvedené ustanovenie je bližšie vysvetlené v trinástom odôvodnení Smernice 93/13, kde sa uvádza, že *„keďže sa v zákonných alebo regulačných opatreniach členských štátov, ktoré priamo alebo nepriamo určujú podmienky spotrebiteľských zmlúv, nepredpokladá, že budú obsahovať nekalé podmienky; keďže sa z toho dôvodu nejaví potrebné zaoberať sa podmienkami odrážajúcimi povinné zákonné alebo regulačné opatrenia a zásady alebo ustanovenia medzinárodných dohovorov, ktorých zmluvnou stranou sú členské štáty alebo spoločenstvo; keďže v tomto ohľade znenie "kogentné zákonné alebo regulačné opatrenia" uvedené v článku 1 ods. 2 zahŕňa pravidlá, ktoré podľa zákona platia medzi zmluvnými stranami za predpokladu, že neboli vytvorené žiadne iné dohody*“.

Nakoniec, uvedené uvádza aj Súdny dvor EÚ v 43. bode odôvodnenia Rozsudku SD EÚ v spojených veciach C-96/16 a C-94/17, keď uvádza, že *„Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora, ako vyplýva z trinásteho odôvodnenia smernice 93/13, vylúčenie z pôsobnosti tejto smernice stanovené v článku 1 ods. 2 smernice sa vzťahuje na ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré platia medzi zmluvnými stranami bez ohľadu na ich voľbu, alebo ustanovenia, ktoré sa uplatnia automaticky, to znamená v prípade, ak medzi stranami nedošlo v tejto súvislosti k*

inej dohode. Toto vylúčenie je odôvodnené skutočnosťou, že možno legitímne predpokladať, že vnútroštátny zákonodarca našiel rovnováhu medzi všetkými právami a povinnosťami zmluvných strán niektorých kategórií zmlúv, t. j. rovnováhu, ktorú mal normotvorca Únie výslovne v úmysle zachovať (pozri v tomto zmysle uznesenie zo 7. decembra 2017, *Woonhaven Antwerpen*, C-446/17, neuvyverejnené, EU:C:2017:954, body 25 a 26, ako aj citovaná judikatúra).“.

Súdny dvor EÚ v Rozsudku SD EÚ v spojených veciach C-96/16 a C-94/17 **neriešil meritórne (a vychádzajúc z odôvodnenia v zásade ani okrajovo) otázku možnosti kumulácie úrokov a úrokov z omeškania po vyhlásení predčasnej splatnosti sp. úveru zo strany veriteľa**. Súdny dvor EÚ v uvedenej veci totiž riešil len otázku, či v prípade, ak dôjde k omeškaniu spotrebiteľa so zaplatením dlhu veriteľovi a spotrebiteľ je podľa zmluvy (nie podľa kogentných právnych predpisov) povinný platiť úroky z omeškania spočívajúce v navýšení riadnych úrokov o určitý počet percentuálnych bodov a takáto zmluvná podmienka je nekalá a teda neplatná, tak či v takomto prípade je potrebné zrušiť okrem úrokov z omeškania aj riadne úroky alebo nie. Súdny dvor EÚ v tomto kontexte dáva jasnú odpoveď, opierajúc sa o svoju skoršiu judikatúru (**Rozsudok SD EÚ z 26. januára 2017, Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, bod 71** a citovaná judikatúra), keď uvádza, že „Na účely odpovede na tieto otázky treba pripomenúť, že v súlade s článkom 6 ods. 1 smernice 93/13 má vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o nekalej zmluvnej podmienke, len povinnosť túto podmienku neuplatniť, aby voči spotrebiteľovi nevyvolávala záväzné účinky, pričom nemá právomoc meniť obsah tejto podmienky. Táto zmluva musí totiž v zásade existovať ďalej bez akejkoľvek zmeny okrem odstránenia uvedenej podmienky, pokiaľ je jej ďalšia právna existencia možná v súlade s pravidlami vnútroštátneho práva.“ (bod 73. odôvodnenia Rozsudku SD EÚ v spojených veciach C-96/16 a C-94/17). Preto Súdny dvor v bode 75. odôvodnenia Rozsudku SD EÚ v spojených veciach C-96/16 a C-94/17 ďalej uvádza, že „Okrem toho **smernica 93/13 nevyžaduje, aby vnútroštátny súd neuplatnil, okrem podmienky vyhlásenej za nekalú, podmienky, ktoré neboli považované za nekalé**. Cieľom sledovaným touto smernicou je totiž ochrana spotrebiteľa a nastolenie rovnováhy medzi zmluvnými stranami vylúčením uplatnenia podmienok považovaných za nekalé, pričom sa má v zásade zachovať platnosť iných podmienok predmetnej zmluvy (pozri v tomto zmysle rozsudky z 30. mája 2013, *Jörös*, C-397/11, EU:C:2013:340, bod 46, a z 31. mája 2018, *Sziber*, C-483/16, EU:C:2018:367, bod 32).“.

Práve v tomto kontexte prechádzame k bodu **76.** odôvodnenia Rozsudku SD EÚ v spojených veciach C-96/16 a C-94/17, kde časť z neho cituje aj Najvyšší súd SR v uznesení vo veci sp. zn. 6Cdo/113/2018. Súdny dvor EÚ v tomto bode uviedol, že „Z uvedenej smernice predovšetkým nevyplýva, že neuplatnenie alebo zrušenie podmienky zmluvy o úvere stanovujúcej sadzbu úrokov z omeškania z dôvodu jej nekalej povahy by malo tiež viesť k nepoužitiu alebo zrušeniu podmienky tejto zmluvy stanovujúcej sadzbu bežných úrokov, a to o to viac, že tieto rozdielne podmienky musia byť jasne odlíšené.“. Súdny dvor EÚ vzápätí pokračuje a uvádza, že „V tejto poslednej súvislosti treba totiž uviesť, **ako vyplýva z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vo veci C-94/17, že cieľom úrokov z omeškania je sankcionovať nesplnenie svojej povinnosti dlžníkom splatiť úver v lehotách stanovených v zmluve, odradiť dlžníka od omeškania pri plnení jeho povinností a prípadne nahradiť veriteľovi škodu, ktorá mu vznikla z dôvodu omeškania s plnením peňažného záväzku. Bežné úroky majú naopak funkciu odplaty za poskytnutie peňažnej sumy zo strany veriteľa až do jej zaplatenia**.“.

Práve poslednú zvýraznenú časť vety („cieľom úrokov z omeškania je...“) náš Najvyšší súd SR použil na vyjadrenie závažného záveru o možnosti kumulácie úrokov z omeškania a riadnych úrokov po vyhlásení predčasnej splatnosti zo strany veriteľa. Najvyšší súd SR však túto vetu, ako sme už naznačili, dosť účelovo vytrhol z kontextu a akosi pozabudol, aký bol **skutkový stav** vo veci C-94/17, na ktorý priamo v tejto vete odkazuje SD EÚ. Ako sme už uviedli vyššie, vo veci C-94/17 nebol skutkový stav taký, že veriteľ vyhlásil predčasnú splatnosť a žiadal kumulatívne úroky z omeškania a riadne úroky, ale skutkový stav bol taký, že spotrebiteľ sa po uzatvorení zmluvy o hypotekárnom úvere s bankou, ktorý sa splácal v mesačných splátkach, dostal do omeškania s plnením svojho peňažného záväzku a sám podal proti banke žalobu o zrušenie najmä tejto poslednej uvádzanej podmienky z dôvodu jej nekalej povahy, pričom v konaní pred Najvyšším súdom

Španielska zastával názor, že vzhľadom na to, že podmienka zmluvy o úvere vo veci samej stanovujúca sadzbu z úrokov z omeškania bola vyhlásená nižšími súdmi za nekalú, z tejto zmluvy nemôžu vyplývať nielen úroky z omeškania, ale ani bežné úroky. **Až v tomto kontexte Súdny dvor EÚ v bode 76. uvádza, že ak sú nekalé úroky z omeškania, treba zrušiť tieto, a uvedené nemá vplyv na riadne úroky, ak tieto neboli vyhlásené za nekalé, a tieto treba platiť ďalej (keďže zmluva platila ďalej a nebola ani vyhlásená predčasná splatnosť).** Teda vôbec nešlo o otázku kumulácie riadnych úrokov a úrokov z omeškania po vyhlásení predčasnej splatnosti.

2. PRÁVNA ANALÝZA

2.1. Základné vymedzenie systematiky noriem zameraných na ochranu spotrebiteľa

V prvom rade si pri téme spotrebiteľského práva je potrebné uvedomiť systematicku nášho vnútroštátneho právneho poriadku.

Je zásadne potrebné odlišovať, či sa jedná o zmluvné podmienky, ktoré odrážajú zákonné ustanovenia, alebo či sa jedná o zmluvné podmienky, ktoré nie sú predmetom regulácie.

V zásade, v prípade zmluvných podmienok, ktoré odrážajú zákonné ustanovenia, v zmysle článku 1 ods. 2 Smernice 93/13 tieto nie je možné posudzovať z hľadiska toho, či tieto sú alebo nie sú nekalé a teda neplatné. Ak sa teda jedná o zmluvné podmienky odrážajúce zákonné ustanovenia, tieto by mali byť v zásade považované za bezproblémové (s výnimkou, ak napr. Súdny dvor EÚ vysloví, že takáto vnútroštátna právna úprava nie je v súlade s právom EÚ). V prípade, ak však zmluvné podmienky v zásade odrážajú zákonné ustanovenia, ale odchyľujú sa od ich znenia (aj od normy dispozitívnej) v neprospech, v takomto prípade stále nemôžeme hovoriť o tzv. nekalosti zmluvnej podmienky, ale v tomto prípade sa uplatní ust. § 52 ods. 2 OZ a ust. § 54 ods. 1 OZ, v zmysle ktorých bude takýto odklon zo zákona neplatný.

Až v prípade zmluvných podmienok, ktoré neodrážajú zákonné ustanovenia, je možné tieto podrobiť prieskumu z hľadiska toho, či tieto sú nekalé (neprijateľné) v zmysle Smernice 93/13, ktorá bola implementovaná do nášho právneho poriadku okrem iného ustanovením § 53 OZ, ktorý vo svojom piatom odseku uvádza, že neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné. „*Rámec aplikácie § 53 OZ je totiž odlišne zameraný a týka sa výslovne neprijateľných zmluvných podmienok, zatiaľ čo ustanovenie § 52 ods. 2 OZ je aplikačne zamerané na použitie zákonných ustanovení.*“⁸.

V kontexte vyššie uvedeného – buď otázka kumulácie úrokov a úrokov z omeškania je na vnútroštátnej úrovni legislatívne vyriešená a odklon od nej v neprospech spotrebiteľa možný nie je, alebo táto otázka legislatívne vyriešená nie je a je úlohou súdov, aby (*ex offio*) posúdili prípadnú nekalosť (neprijateľnosť) zmluvnej podmienky upravenej v zmluve o sp. úvere kumulujúcej tak úroky, ako aj úroky z omeškania (ust. § 53 ods. 4 písm. k OZ; bod 1 písm. e) prílohy Smernice 93/13) (tak, ako to urobil Najvyšší súd Španielska, ktorý považoval za nekalé už navýšenie o 2% p.a., čo odobril aj Súdny dvor EÚ).

2.2. Charakter zmluvy o sp. úvere vo forme zmluvy o úvere

V zmysle ust. § 1 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. „*Spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je **dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme** pôžičky, úveru, odloženej*

⁸ JUDr. Ing. Milan Budjač, PhD. Komentár k ust. § 52 Občianskeho zákonníka. In: Števíček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s.

platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi." a v zmysle čl. 3 písm. c) Smernice 2008/48 „zmluva o úvere“ je zmluva, ktorou veriteľ poskytuje alebo sľubuje poskytnúť spotrebiteľovi úver **vo forme odloženej platby, pôžičky alebo inej podobnej finančnej pomoci, okrem...**“.

Uvedenie druhu / formy sp. úveru vyplýva tak zo Smernice 2008/48 (čl. 10 ods. 2 písm. a)), ako aj zo zákona č. 129/2010 Z. z. (ust. § 9 ods. 2 písm. a)). Väčšina zmlúv o sp. úvere je veriteľmi pripravovaná a súdmi vykladaná ako zmluva o sp. úvere vo forme úveru podľa ust. § 497 ObZ. Podľa nášho právneho názoru je to zásadne nesprávne, nakoľko sa v skutočnosti vo väčšine prípadov jedná o zmluvy o sp. úvere vo forme pôžičky podľa ust. § 657 OZ, ale uvedené podstatne presahuje rámec tejto právnej analýzy, preto ostaneme pri analýze zmluvy o sp. úvere vo forme úveru podľa ust. § 497 ObZ.

Podstatou zmluvy o úvere podľa ust. § 497 ObZ je záväzok veriteľa poskytnúť na požiadanie dlžníka v jeho prospech peňažné prostriedky, určenie sumy (limitu) týchto peňažných prostriedkov a záväzok dlžníka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky.

V zásade zmluva o sp. úvere môže byť uzatvorená **na dobu určitú** (v praxi sú to najčastejšie bežné „pôžičky“, aj keď prezentované ako „úvery“) **alebo na dobu neurčitú** (v praxi sú to tzv. kreditné karty alebo tzv. revolvingové úvery) (zmluva o sp. úvere na dobu neurčitú sa podľa Smernice 2008/48 nazýva tzv. otvorená zmluva o úvere, resp. *open-end credit agreement*).

V zásade, táto doba trvania musí byť v zmluve o sp. úvere jasne uvedená (ust. § 9 ods. 2 písm. d) zákona č. 129/2010 Z. z., ktoré požaduje uviesť „dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere“ a čl. 10 ods. 2 písm. c) Smernice 2008/48, ktorá požaduje uviesť „dĺžku trvania zmluvy o úvere“).

Aj v prípade zmluvy o sp. úvere na dobu určitú, aj v prípade zmluvy o sp. úvere na dobu neurčitú, musia byť v zmluve o sp. úvere uvedené zákonom / smernicou 2008/48 požadované náležitosti. Najväčšie rozdiely medzi zmluvou na dobu určitú a zmluvou na dobu neurčitú predstavujú:

- i) otázka výpočtu ročnej percentuálnej miery nákladov (ďalej len „**RPMN**“), ďalej
- ii) možnosť zmluvu na dobu neurčitú vypovedať, a
- iii) tzv. amortizačná tabuľka (ktorá bola v poslednom období predmetom veľkej diskusie).

Ad i) RPMN

Čl. 19 smernice 2008/48, ktorý (článok) má názov Výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov, ustanovuje vo svojom odseku 1, že RPMN sa vypočíta na základe matematického vzorca uvedeného v prílohe I časti I a v odseku 3 uvádza, že „Pri výpočte ročnej percentuálnej miery nákladov sa vychádza z predpokladu, že zmluva o úvere **zostane platná dohodnutý čas** a že veriteľ a spotrebiteľ si budú plniť svoje povinnosti za podmienok a v lehotách ustanovených v zmluve o úvere.“.

V prípade zmluvy **na dobu určitú** túto RPMN samozrejme nie je problematické vypočítať, keďže táto je dohodnutá na presne stanovený čas a rovnica v príloha I časti. I Smernice 2008/48 ustanovuje jeden z predpokladov „číslo poslednej splátky alebo platby poplatkov“.

V prípade zmluvy **na dobu neurčitú** by však podľa týchto predpokladov bolo problematické vypočítať, keďže táto nie je dohodnutá na presne stanovený čas, preto Smernica 2008/48 v čl. 19 bode 5 ustanovuje, že „V prípade potreby sa pri výpočte ročnej percentuálnej miery nákladov môžu použiť dodatočné predpoklady uvedené v prílohe I“, ktorá v znení uvedenom v zákone č. 129/2010 Z. z. uvádza, že „Ak ide o zmluvu o spotrebiteľskom úvere **bez pevne určenej doby trvania** ..., predpokladá sa, že

1. spotrebiteľský úver sa poskytuje na obdobie jedného roka, počnúc dňom prvého čerpania, a že posledná splátka uskutočnená spotrebiteľom vyrovná zostatok istiny, úrokov a prípadných ďalších poplatkov,
2. spotrebiteľ spláca istinu v rovnakých mesačných splátkach so začiatkom jedného mesiaca po dni prvého čerpania; ak sa istina musí úplne splatiť iba jedinou splátkou v rámci každého platobného obdobia, predpokladá sa, že následné čerpania a splácania celej istiny spotrebiteľom prebiehajú počas obdobia jedného roka; úroky a ďalšie poplatky sa použijú v súlade s uvedeným čerpaním a splácaním istiny a v súlade s tým, ako je uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere."

Ad ii) možnosť vypovedať zmluvu na dobu neurčitú

Zákon č. 129/2010 Z. z. v ust. § 14 a Smernica 2008/48 v čl. 13 upravuje podmienky výpovede zmluvy na dobu neurčitú.

Ad iii) amortizačná tabuľka

Najpodstatnejším rozdielom je otázka tzv. amortizačnej tabuľky.

Podľa ust. § 9 ods. 2 písm. j) zákona č. 129/2010 Z. z. a ust. čl. 10 bod 2 písm. i) v prípade amortizácie istiny na základe zmluvy o úvere **s dobou určitou** má spotrebiteľ právo vyžiadať si výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky, a to bezplatne a kedykoľvek počas celej dĺžky trvania zmluvy o úvere. Podľa Smernice 2008/48 Amortizačná tabuľka uvádza splátky, ktoré sa majú zaplatiť, a lehoty a podmienky ich úhrady; táto tabuľka obsahuje rozpis každej splátky s uvedením amortizácie istiny, úrokov vypočítaných na základe úrokovej sadzby úveru a prípadne i dodatočné náklady; ak úroková sadzba nie je fixná alebo sa dodatočné náklady podľa zmluvy o úvere môžu zmeniť, amortizačná tabuľka zrozumiteľne a stručne uvádza, že údaje v nej uvedené budú platné len do najbližšej zmeny úrokovej sadzby úveru alebo dodatočných nákladov v súlade so zmluvou o úvere.

Z povahy veci, textu Smernice 2008/48 aj Zákona č. 129/2010 Z. z. je zrejmé, že amortizačná tabuľka je možná len pri zmluve na dobu určitú, nakoľko len pri tejto dobe je pevne stanovený termín konečnej splatnosti a je možné vypočítať, ako sa bude istina amortizovať, keďže vopred dohodnuté plnenie je rozložené do vopred určených splátok, kde každou splátkou sa amortizuje istina a platia sa zároveň úroky a iné poplatky. Táto amortizačná tabuľka neprichádza do úvahy v prípade zmluvy na dobu neurčitú, keďže táto nemá pevný termín konečnej splatnosti.

2.3. Vyhlásenie predčasnej splatnosti podľa ust. § 565 OZ

V zmysle ust. § 565 OZ „Ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky.“

V zmysle ust. § 53 ods. 9 OZ „Ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.“

V zmysle ust. § 506 ObZ „Ak je dlžník v omeškaní s vrátením viac než dvoch splátok alebo jednej splátky po dobu dlhšiu ako tri mesiace, je veriteľ oprávnený od zmluvy odstúpiť a požadovať, aby dlžník vrátil dlžnú sumu s úrokmi.“

Vzhľadom na systematiku zaradenia týchto právnych noriem je vylúčené, aby si veriteľ zvolil, či použije ust. § 565 OZ alebo ust. § 506 ObZ. Podľa nášho názoru je aplikácia ust. § 506 ObZ na zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme úveru v zásade nemožná.

Každopádne, judikatúra Najvyššieho súdu ČR dospela k záveru, že tak ust. § 565 OZ, ako aj ust. § 506 ObZ, majú rovnaké právne účinky,. Poukazujeme na Rozsudok NS ČR sp. zn. 33 Cdo 113/2008 zo dňa 02.09.2010, keď tento súd uviedol, že **„Stejně jako v případě, kdy si účastníci smlouvy o úvěru dohodli možnost změny splatnosti dluhu v důsledku úkonu věřitele ve smyslu § 565 obč. zák., rovněž v případě odstoupení od smlouvy o úvěru podle § 506 obch. zák. nastane změna lhůty splatnosti dluhu na požádání věřitele (tedy na základě jeho úkonu). Ustanovení § 506 obch. zák. obsahuje speciální právní úpravu účinků odstoupení od smlouvy o úvěru, která se odlišuje od obecné úpravy uvedené v § 351 obch. zák. Nejvyšší soud ČR již v rozsudku ze dne 15. 3. 2000, sp. zn. 31 Cdo 2851/99, který byl uveřejněn ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod R 15/2001, vyslovil, že odstoupením od smlouvy o úvěru podle § 506 obch. zák. nezanikají všechna práva a povinnosti stran z této smlouvy. Zanikají pouze práva, která měl dlužník podle smlouvy vůči věřiteli, a jim odpovídající povinnosti věřitele. Povinnost dlužníka vrátit poskytnuté peněžní prostředky a zaplatit úroky odstoupením od smlouvy nezaniká a věřiteli tedy z tohoto důvodu nemůže vzniknout nová pohledávka podle § 351 odst. 2 obch. zák. Odstoupením se mění pouze podmínky, za nichž je dlužník povinen uvedenou povinnost splnit; dlužník nadále není povinen splnit dluh ve lhůtách a za podmínek stanovených ve smlouvě, ale na požádání věřitele a v plném rozsahu (celou dlužnou částku s úroky). Povinnost dlužníka vrátit věřiteli dlužnou částku s úroky po odstoupení od smlouvy o úvěru podle § 506 obch. zák. tedy nepředstavuje nový závazek, ale závazek původní, který se odstoupením od smlouvy modifikoval ve své splatnosti; na požádání věřitele se stává splatnou celá pohledávka.“.**

Ust. § 506 ObZ teda ustanovuje v prípade odstúpenia od zmluvy zo strany veriteľa povinnosť dlžníka vrátiť dlžnú sumu s úrokmi. Zákonodarca vzhľadom na špecifickosť odstúpenia od zmluvy v rovine obchodno-právnej v tomto ustanovení správne spresnil, že dlžník je povinný vrátiť nielen dlžnú istinu, ale aj úroky. Samozrejme, z tohto ustanovenia nie je možné prísť k záveru, že by sa mali vrátiť aj tie úroky, splatnosť ktorých mala nastať ešte len v budúcnosti. V prípade zmluvy uzatvorenej na dobu určitú dochádza len k posunutiu termínu poslednej splátky na deň účinnosti odstúpenia od zmluvy; neznamená to vznik povinnosti zaplatiť tie úroky, ktoré boli vyjadrením používania peňazí v budúcnosti, tu by sa jednalo zjavne o bezdôvodné obohatenie na strane veriteľa, ktorému by automaticky vznikol nárok na riadne úroky bez ohľadu na to, kedy bola istina riadne zaplatená. Rovnako to platí aj v prípade zmluvy uzatvorenej na dobu neurčitú, a síce aj v tomto prípade dochádza len k posunutiu termínu poslednej splátky na deň účinnosti odstúpenia od zmluvy; neznamená to vznik povinnosti zaplatiť tie úroky, ktoré boli vyjadrením používania peňazí v budúcnosti, tu by uvedené ani nemohlo byť určiteľné vzhľadom na reálnu neexistenciu dojednanej doby splatnosti.

Rovnako, vyhlásením predčasnej splatnosti podľa ust. § 565 OZ sa posúva termín konečnej splatnosti na deň účinnosti vyhlásenia predčasnej splatnosti, o uvedenom nie je možné pochybovať.

Podľa nášho názoru týmto zmluva o sp. úvere zaniká, podporne s použitím ust. § 578 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého **„Práva aj povinnosti zaniknú uplynutím času, na ktorý boli obmedzené.“**. Už neexistuje právo spotrebiteľa peniaze užívať, zmluva uzatvorená na dobu určitú, ale aj neurčitú, sa mení tak, že sa skrakuje ich časové ohraničenie.

Podľa názoru iných a podľa názoru prezentovaného českou judikatúrou vyššie však zmluva nezaniká, a to najmä s poukazom na dikciu ust. § 497 ObZ, v zmysle ktorého **„Zmluvou o úvere ... dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.“**. Nakoľko nedošlo k vráteniu peňazí, nedošlo ani k zániku zmluvy o úvere.

Bez ohľadu na to, či zmluva zaniká alebo nie, vyhlásením predčasnej splatnosti podľa ust. § 565 OZ dochádza k modifikácii v termíne konečnej splatnosti a pre vyriešenie otázky kumulácie úrokov a úrokov z omeškania je dôležitá práve táto skutočnosť. Nakoľko si strany v zmluve o sp. úvere dohodli zaplatenie úrokov a tieto si dohodli k určitému dňu (termín konečnej splatnosti v prípade zmluvy na dobu určitú), je zrejmé, že vyhlásením predčasnej splatnosti sa posúva termín konečnej splatnosti na deň účinnosti vyhlásenia predčasnej splatnosti. **Ak by sa aj ust. § 578 nevzťahovalo na celú zmluvu, ale len na právo užívať peniaze, je potrebné uviesť, že úverová zmluva je právny vzťah synalagmatický a teda právu užívať peniaze korešponduje povinnosť platiť z nich úroky. Aplikáciou ust. § 565 OZ veriteľ vyjadruje svoju vôľu, ktorou zaniká právo dlžníka užívať jeho peniaze a teda v zmysle ust. § 578 OZ zaniká nielen toto právo dlžníka, ale aj tomu zodpovedajúca povinnosť dlžníka platiť z peňazí veriteľa úroky.**

V zmysle ust. § 503 ods. 1 ObZ ďalej celkom jednoznačne platí, že „Závazok platiť úroky je splatný spolu so záväzkom vrátiť použité peňažné prostriedky. Ak lehota na vrátenie poskytnutých peňažných prostriedkov je dlhšia ako rok, sú úroky splatné koncom každého kalendárneho roka. V čase, keď sa má vrátiť zvyšok poskytnutých peňažných prostriedkov, sú splatné aj úroky, ktoré sa ho týkajú.“

Ako sme uviedli v našom pôvodnom článku, ust. § 503 ods. 3 ObZ („Dlžník je oprávnený vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky pred dobou určenou v zmluve. Úroky je povinný zaplatiť len za dobu od poskytnutia do vrátenia peňažných prostriedkov.“) je aplikovateľné len na prípad, ak dlžník sám z vlastnej vôle predčasne spláca poskytnutý úver. Uvedené ustanovenie totiž len spresňuje, že veriteľ má nárok na riadne úroky nie za celú pôvodne dohodnutú dobu trvania zmluvy, ale aj v tomto prípade sa posúva tzv. termín splatnosti.

Úroky sú cenou peňazí. Úver sa dá prirovnáť k nájmu peňazí. Zmluvné strany sa v úverovej (nájomnej) zmluve dohodnú na tom, že peniaze (vec) môže dlžník (nájomca) užívať po určenú dobu za určené úroky (nájomné). Ak dlžník (nájomca) užíva peniaze (vec) po určenej dobe, neznamená to, že strany sa dohodli na predĺžení doby trvania práva dlžníka (nájomcu) peniaze (vec) užívať. Naopak, jednostranným právnym úkonom podľa ust. § 565 OZ (výpoveďou) sa zmluva modifikuje tak, že dlžník (nájomca) nie je oprávnený užívať peniaze (vec) ani len v dohodnutej dobe a je povinný tieto peniaze (vec) spolu s nezaplateným úrokom (nájomným) vrátiť. Nevrátením peňazí (veci) sa nepredlžuje právo dlžníka (nájomcu) peniaze (veci) užívať a teda platiť tomu zodpovedajúci úrok ako cenu peňazí (nájomné ako cenu nájmu veci), ale **nastupujú výlučne sankčné mechanizmy**.

Žiada sa však v tomto kontexte poukázať aj na dve zákonné výnimky, keď zákonodarca *expressis verbis* uzákonil, že existuje povinnosť nájomcu platiť prenajímateľovi nájomné aj po uplynutí dohodnutej doby trvania.

Prvú takúto špecifickú zákonnú reguláciu predstavuje ust. § 676 ods. 2 OZ, kde sa nájom veci dojednaný na dobu určitú obnovuje *ex lege*. Základným predpokladom obnovenia nájomnej zmluvy je, že i) nájomca užíva veci aj po skončení nájmu a ii) prenajímateľ proti tomu nepodá návrh na vydanie veci alebo na vypratanie nehnuteľnosti na súde. Je pravdou, že v citovanom ustanovení teda veriteľ svojim nekonaním (*omisia*) vyjadruje svoj súhlas s tým, aby po uplynutí doby nájmu nájomca vec užíval, čo tento inštitút odlišuje od ust. § 565 OZ, kde naopak veriteľ vyjadruje svoju vôľu, že dlžník už nie je ďalej oprávnený jeho peniaze užívať. Uvedené ustanovenie § 676 ods. 2 OZ však uvádzame z dôvodu, aby sme preukázali, že ak chce zákonodarca špecificky upraviť otázku po uplynutí doby, po ktorú mohol niekto vec užívať, inak ako podľa všeobecných sankčných mechanizmov, tak to *expressis verbis* upraví.

Druhú takúto špecifickú zákonnú reguláciu predstavuje ust. § 723 OZ. OZ upravuje v ust. § 721 – 723 v oddiele *Osobitné ustanovenia o podnikateľskom nájme hnutel'ných vecí* výnimku zo všeobecného pravidla. V ust. § 723 ods. 1 OZ zakotvuje pravidlo, že v prípade, **„Ak nájomca vráti vec po dobe dohodnutej v zmluve, je povinný**

platiť nájomné až do vrátenia veci. Ak je nájomca s vrátením veci v omeškaní, je povinný zaplatiť aj poplatok z omeškania.“. Táto situácia je obdobná s uplynutím lehoty splatnosti dojednanej v zmluve o sp. úvere vo forme úveru, resp. s jej modifikáciou (skrátением) právnym úkonom veriteľa podľa ust. § 565 OZ, kde dlžník (nájomca) užíva peniaze (hnutelnú vec pri podnikateľskom nájme) aj po uplynutí tejto doby. Opäť, zákonodarca špecificky, rozdielne od všeobecných ustanovení o omeškaní dlžníka, upravuje práva a povinnosti strán.

Kedže ust. § 565 OZ zjavne modifikuje dobu trvania (resp. minimálne dobu oprávnenia dlžníka užívať peniaze veriteľa) zmluvy o sp. úvere vo forme úveru, berúc do úvahy ust. § 578 OZ a mlčanie zákonodarcu o pokračujúcej povinnosti dlžníka platiť úroky (porovnaj citované ust. § 723 OZ), je zjavné, ako sme uviedli vyššie, že po účinnosti zosplatnenia podľa ust. § 565 OZ nastupujú výlučne sankčné mechanizmy.

2.4. Sankcia za užívanie peňazí v rozpore so zmluvou

V zmysle ust. § 517 ods. 1 OZ „Dlžník, ktorý svoj dlh riadne a **včas** nesplní, je v omeškaní.“.

V zmysle ust. § 517 ods. 2 OZ „Ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka **popri plnení** úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.“.

Vyhlásením predčasnej splatnosti nastala modifikácia v termíne konečnej splatnosti a riadne úroky sú splatné týmto okamihom (ust. § 503 ods. ObZ).

Plnením, ktoré má na mysli ust. § 517 ods. 2 OZ, je celkom jednoznačne dlžná istina. Skutočnosť, že istina sa po vyhlásení predčasnej splatnosti ďalej úročí len úrokmi z omeškania a nie aj riadnymi úrokmi potvrdzuje aj judikatúra Najvyššieho súdu SR zo dňa 01.07.2000 sp. zn. 4 Obo 143/98 (R 59/1998), ktorú sme citovali vyššie v tomto článku, a síce „Odvolačný súd v tejto súvislosti upozorňuje, že dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok). Od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania (§ 369 OBZ).“ a od ktorej sa Najvyšší súd SR vo svojom novom uznesení vo veci sp. zn. 6Cdo/113/2018 (nezákonne a bez akéhokoľvek odôvodnenia) odchyľuje.

Avšak úroky z omeškania z nezaplatených úrokov splatných ku dňu účinného vyhlásenia predčasnej splatnosti bez ďalšieho veriteľovi nepatria. Uvedené vyplýva z rozsudku Najvyššieho súdu ČR vo veci sp. zn. [35 Odo 101/2002](#) zo dňa 24. marca 2004, kde išlo o právnu úpravu zhodnú s právnou úpravou SR, v zmysle právnej vety ktorého: „Občiansky zákoník ani obchodní zákoník neumožňujú veriteľovi požadovať po dlžníku príslušenství (úrok z prodlení) pro případ prodlení s placením příslušenství pohledávky tím není dotčeno právo účastníků dohodnout se, že smluvené úroky se stanou součástí jistiny.“. Rovnako tak judikuje Krajský súd Trnava v uznesení zo dňa 03. 12. 2013 vo veci sp. zn. [24Co/35/2013](#), že úroky z omeškania zo splatných úrokov bez ďalšieho veriteľovi nepatria. Poukazujúc na citované uznesenie Krajského súdu Trnava, „Aktuálna judikatúra českých súdov sa ustálila na závere, ktorý bol zhrnutý v rozhodnutí veľkého senátu obchodného kolégia NS SR sp. zn. [35Odo 101/2002](#), ktorý uzavrel, že právo veriteľa požadovať od dlžníka úrok z omeškania z nesplatených zmluvných úrokov bez ďalšieho nepriznáva. Súd argumentoval tým, že ak dlžník nesplatiť včas úroky z istiny, dostáva sa do omeškania s plnením príslušenstva a nie do omeškania s plnením vlastného dlhu (istiny). Právo požadovať od dlžníka príslušenstvo z príslušenstva veriteľ nemá preto, že Občiansky ani Obchodný zákonník túto možnosť nepriznávajú, inak povedané ani Obchodný ani Občiansky zákonník nezakotvujú majetkové sankcie pre prípad omeškania s platením príslušenstva pohľadávky. K tomu ale NS ČR dodáva, že tým nie je dotknuté právo účastníkov dohodnúť sa napríklad v medziach zmluvy o úvere, že dojednané úroky sa stanú súčasťou istiny, že k nej podľa dohody účastníkov budú pripočítané ako civilné plody peňazí (fructus civiles), a následne potom právo veriteľa požadovať, aby dlžník

pre prípad omeškania s platením takto zvýšenej istiny zaplatil úroky z omeškania. Uvedené nič nemení na skutočnosti, že sa takto opäť úročí iba istina a nie príslušenstvo pohľadávky. Obdobné závery potom prijal NS ČR i v rozhodnutiach pod sp. zn. 32Odo 21/2002, 29Odo 919/2006 a 29Odo 689/2006. Z vyššie citovaného vyplýva, že aktuálna ustálená súdna judikatúra od ktorej nebol dôvod odkloniť sa ani v danom prípade, pripúšťa tzv. kapitalizáciu príslušenstva do istiny v prípade, že sa účastníci dohodnú, že úroky sa stanú súčasťou istiny, v dôsledku čoho potom veriteľ môže požadovať, aby z takto zvýšenej istiny dlžník hradil úrok z omeškania.". Krajský súd Trnava však vec vrátil na ďalšie rozhodnutie inštančne nižšiemu súdu, nakoľko tento „prvostupňový súd dospel v preskúmanom rozsudku k opačnému záveru, rozhodnutie v tejto časti riadne preskúmateľným spôsobom neodôvodnil. Takáto zmluvná podmienka upravená v spotrebiteľskej zmluve nie je pritom v priamom rozpore so žiadnym ustanovením Občianskeho zákonníka (§ 54 ods. 1 OZ). I túto otázku je ale potrebné posúdiť cez prizmu § 53 Občianskeho zákonníka a ustáliť, či podľa generálnej klauzuly v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka takéto zmluvné dojednanie obsiahnuté v spotrebiteľskej zmluve nie je v zmysle noriem na ochranu spotrebiteľa tzv. neprijateľnou podmienkou, ktorá je neplatná". Súd nižšieho stupňa v prejednávanej veci (Okresný súd Dunajská Streda, [12C/229/2011](#)) však po vrátení veci prevzal vec len v tom rozsahu, že aktuálna judikatúra kapitalizáciu úrokov pripúšťa a bližšie sa s otázkou, či uvedené je alebo nie je neprijateľná sp. podmienka, nevysporiadal, pričom spotrebiteľ, ktorý vo veci nebol zastúpený, sa voči rozsudku súdu I. stupňa neodvolal. Uvedená problematika v rámci práva spotrebiteľského zatiaľ na úrovni Najvyššieho súdu SR podľa nám dostupných informácií riešená nebola. Nakoľko predmetom tohto článku je vymedzenie zákonných a nie zmluvných nárokov veriteľa po vyhlásení predčasnej splatnosti sp. úveru, žiada sa uviesť, že zo žiadneho ustanovenia právneho predpisu oprávnenie veriteľa kapitalizovať úroky nevyplýva.

Úrok z omeškania však nie je jediným sankčným nárokom veriteľa proti dlžníkovi.

Niektorí autori (JUDr. Milan Hlušák, Mgr. Veronika Trojčáková, interní doktorandi Katedry občianskeho a obchodného práva **Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave** v publikácii Kumulácia úrokov a úrokov z omeškania uverejnenej v recenzovanom časopise Súkromné právo 3/2018) uvádzajú, že takýmto nárokom je nárok na vydanie **bezdôvodného obohatenia**, keď uvádzajú: „Z toho možno vyvodiť, že počas omeškania nemôže mať veriteľ tak nárok na úrok z omeškania, ako aj nárok na kapitálové úroky. Otázkou však je, či by sa veriteľ nemohol popri úroku z omeškania domáhať náhrady škody, resp. vydania bezdôvodného obohatenia práve vo výške ušlých kapitálových úrokov. Pokiaľ ide o škodu, stotožníť s ňou ušlé kapitálové úroky by bolo viac než zložité. Jednak by sa dlžník mohol často vyviníť (§ 420 ods. 3 OZ), keďže omeškanie neraz nastáva z objektívnych príčin, jednak by preukázanie, či a v akej výške škoda naozaj vznikla, bolo nanajvýš komplikované. Iná situácia je však pri bezdôvodnom obohatení. Problém zavinenia tu odpadá, rovnako odpadá zložité preukazovanie škody. Dlžník, ktorý úver včas nesplatil, sa totiž obohacuje už len tým, že nemusí platiť kapitálový úrok, ktorý by inak musel platiť, ak by chcel požičaný kapitál oprávnenne užívať aj počas obdobia po splatnosti. Navyše, ak po zosplatení dlžník nevráti požičaný kapitál, naďalej čerpá výhody pre neho plynúce zo zmluvy o úvere, ale neoprávnenne. Vzniknuté obohatenie po zosplatení úveru by mal preto vydať veriteľovi.“. **Ide o celkom nesprávny právny záver**, keď autori na úkor preukazovania škody veriteľom nepochopiteľne situáciu veriteľovi skúšajú uľahčiť tak, že ho tejto zodpovednosti zbavujú a vyslovujú záver, že jednoduchšie bude subsumovať nárok veriteľa pod bezdôvodné obohatenie. Právna úprava bezdôvodného obohatenia je však subsidiárna k iným inštitútom súkromného práva. Ako uvádza odborná literatúra „Právna úprava bezdôvodného obohatenia je **subsidiárna** vo vzťahu k iným inštitútom súkromného práva v tom zmysle, že sa uplatní výlučne vtedy, ak právne následky majetkovej nerovnováhy nie sú pokryté inou právnou úpravou predstavujúcou právny dôvod vzniku záväzku, a teda i príslušných reparačných ustanovení. Ak je právnym dôvodom vzniku majetkovej povinnosti reparaovať vzniknutú majetkovú nerovnováhu iná právna skutočnosť kontraktného či deliktneho charakteru, právna úprava bezdôvodného obohatenia sa neuplatní. ... Uvedené platí mutatis mutandis i o súbehu bezdôvodného obohatenia so zodpovednosťou za škodu. **Ak je právnym dôvodom vzniku majetkového prospechu protiprávne konanie**

škodcu (či škodná udalosť), povinnosť majetkovej reparácie tejto nerovnováhy sa odvíja od titulu náhrady škody, nie od bezdôvodného obohatenia.⁹.

V tomto kontexte je nevyhnutné poukázať na odbornou verejnosťou aj súdmi absolútne opomínané **ust. § 519 OZ**, ktoré dáva odpoveď na celú problematiku kumulácie úrokov a úrokov z omeškania: **„Právo veriteľa na náhradu škody spôsobenej omeškaním dlžníka nie je dotknuté; pri omeškaní s plnením peňažného dlhu možno však náhradu škody požadovať, len pokiaľ nie je krytá úrokmi z omeškania alebo poplatkom z omeškania.“**.

Samotný zákonodarca teda popri nároku veriteľa na úroky z omeškania v prípade omeškania dlžníka s plnením peňažného dlhu ustanovuje aj nárok veriteľa na náhradu škody. Škodou pre poskytovateľa sp. úveru by mohol byť ušlý zisk spočívajúci v tom, že dlžný kapitál nemohol odplatne požičať inému klientovi, ktorý by mu za to platil úroky; uvedené by však bolo nereálne v prípade, ak by mal veriteľ dostatok voľného kapitálu, ktorý mohol požičať bez ohľadu na to, či mu dlžník splatil včas alebo nie.

Je potrebné pritom vyzdvihnúť skutočnosť, že škodu môže podľa zákona veriteľ požadovať len pokiaľ nie je krytá úrokmi z omeškania alebo poplatkom z omeškania. Ako uvádza odborná literatúra k tejto problematike, **„Veriteľ by však z dôvodu omeškania dlžníka dosiahol neprimeraný prospech, ak by sa nárok na náhradu škody, ako aj nárok na úroky z omeškania (poplatok z omeškania) uspokojili popri sebe.“**¹⁰.

2.5. Limit sankcií za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov

Dovoľujeme si poukázať, že okrem limitu stanoveného v ust. § 519 OZ je ďalší limit sankčných mechanizmov zakotvený aj v ust. § 53b OZ, v zmysle ktorého **„Ak je predmetom spotrebiteľskej zmluvy poskytnutie peňažných prostriedkov spotrebiteľovi za odplatu, sankcie za omeškanie s plnením záväzku spotrebiteľa spolu nesmú byť vyššie, ako ustanoví vykonávací predpis“** a v podstate v tiež už spomínanom ust. § 53 ods. 4 písm. k) OZ, ktoré je priamou transpozíciou prílohy Smernice 93/13, bod. 1, písm. e), v zmysle ktorého **„Za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku.“**

Uvedeným vykonávacím predpisom, na ktoré odkazuje ust. § 53b OZ, je ust. § 3a nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka.

V zmysle ust. § 3a ods. 1 tohto nariadenia vlády platí, že **„Ak je predmetom spotrebiteľskej zmluvy poskytnutie peňažných prostriedkov spotrebiteľovi, sankcie za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov nesmú spolu prevýšiť priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov naposledy zverejnenú podľa osobitného predpisu pred vznikom omeškania o viac ako 10 percentuálnych bodov ročne a súčasne nesmú prevýšiť trojnásobok úrokov z omeškania podľa tohto nariadenia vlády; za rozhodujúcu sa považuje ročná percentuálna miera nákladov pre obdobný typ spotrebiteľského úveru.“**

Následne, v zmysle ust. § 3a ods. 3 tohto nariadenia vlády platí ďalší limit, a síce **„Ak sankcie podľa odseku 1 dosiahnu výšku poskytnutých peňažných prostriedkov, následné sankcie za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov nesmú prevýšiť úroky z omeškania podľa tohto nariadenia vlády.“**

⁹ doc. JUDr. Marek Števček, PhD. Komentár k ust. § 451 Občianskeho zákonníka. In: Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s.

¹⁰ JUDr. Soňa Mesiarkinová. Komentár k ust. § 519 Občianskeho zákonníka. In: Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s.

Teda akékoľvek sankcie za omeškanie spotrebiteľa so splácaním jeho dlhu sú limitované jednak administratívnym stropom (odsek 1), ale v neposlednom rade aj ich celkovou výškou, ktorá sa rovná výške poskytnutej istiny (odsek 3).

Podľa nášho názoru môže byť uvedené ustanovenie tohto nariadenia vlády v dohľadnej dobe napadnuté v konaní pred Súdnyhým dvorom EÚ. Je totiž otázne, či limit 10 percentuálnych bodov nad priemernú hodnotu RPMN a súčasne 3-násobok úrokov z omeškania podľa nariadenia vlády spĺňa požiadavku Smernice 93/13, aby sankcie neboli neprimerane vysoké; uvedené uvádzame najmä v kontexte Rozsudku SD EÚ v spojených veciach C-96/16 a C-94/17, kde SD EÚ mal za to, že odmietnutie úrokov z omeškania prevyšujúcich o viac ako dva percentuálne body sadzbu bežných úrokov dohodnutú medzi zmluvnými stranami sú nekalé. Druhou možnosťou je ich novelizácia zo strany zákonodarcu, keďže tieto neboli novelizované od svojho zavedenia v roku 2010, keď ust. § 53b OZ bolo včlenené do nášho právneho poriadku prijatím zákona č. 129/2010 Z. z. a keď toto ustanovenie reagovalo na vtedajšiu aplikačnú prax, kedy niektorí poskytovatelia úverov a pôžičiek z radov nebankových inštitúcií dojednávali úroky z omeškania aj vo výške 730% p.a.

Na jednej strane je síce pravdou, že pod pôsobnosť Smernice 93/13 nepatria zákonné ustanovenia (čl. 1 ods. 2), ale na strane druhej s požiadavkou zákazu neprimerane vysokých sankcií prichádza samotná Smernica 93/13 a ustanovenie § 53b OZ bolo prijaté na jej základe. Uvedené vyplýva aj z [dôvodovej správy](#) k zákonu č. 129/2010 Z. z.: „*Neprijateľná zmluvná podmienka uvedená v § 53 ods. 4 písm. k) poskytuje širšiu ochranu aj na iné vzťahy než na oblasť finančného trhu. Aplikačná prax si však z hore uvedených dôvodov žiada explicitnejšiu a účinnejšiu ochranu spotrebiteľa (čl. 8 smernice)*“ a teda tento prieskum zo strany SD EÚ by mal byť možný.

3. JUDIKATÚRA KRAJSKÝCH SÚDOV

3.1. Judikatúra krajských súdov nepovoľujúca kumuláciu riadnych úrokov a úrokov z omeškania

K záveru o nemožnosti kumulácie riadnych úrokov a úrokov z omeškania prišli napríklad tieto senáty krajských súdov SR:

- Rozsudok Krajského súdu Trnava, sp. zn. [10Co/403/2016](#) z 27.03.2018,
- Rozsudok Krajského súdu Prešov, sp. zn. [24Co/99/2017](#) z 27.03.2018,
- Rozsudok Krajského súdu Bratislava, sp. zn. [6Co/56/2018](#) z 28.03.2018,
- Rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica, sp. zn. [12Co/16/2018](#) z 12.04.2018,
- Rozsudok Krajského súdu Nitra, sp. zn. [5Co/304/2017](#) z 24.10.2018,
- Rozsudok Krajského súdu Trenčín, sp. zn. [19Co/70/2018](#) z 25.10.2018,
- Rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica, sp. zn. [15Co/193/2018](#) z 07.11.2018,
- Rozsudok Krajského súdu Prešov, sp. zn. [17Co/110/2018](#) z 08.11.2018,
- Rozsudok Krajského súdu Trnava, sp. zn. [24Co/189/2018](#) z 06.03.2019,
- Rozsudok Krajského súdu Žilina, sp. zn. [5Co/337/2018](#) z 25.06.2019,
- Rozsudok Krajského súdu Košice, sp. zn. [11Co/181/2018](#) z 24.07.2019,
- Rozsudok Krajského súdu Trnava, sp. zn. [24Co/104/2019](#) z 04.09.2019.

Dovoľujeme si vyzdvihnúť a poukázať na **dôkladné a presvedčivé odôvodnenia** týchto rozhodnutí týchto senátov krajských súdov SR.

Špecificky poukazujeme na rozsudok **Krajského súdu Bratislava sp. zn. 6Co/56/2018 zo dňa 28.03.2018**, ktorého právna veta v znení „**V prípade plnenia zo spotrebiteľského úveru, zmluvný úrok odo dňa účinkov zosplatnenia úveru veriteľovi nepatrí. Veriteľ má právo na zaplatenie zmluvných úrokov len do vyhlásenia predčasnej splatnosti s tým, že následne už právo na dohodnutý úrok z úveru nevzniká, vzniká iba právo na**

úrok z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru, ako i úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi." bola neskôr prijatá ako stanovisko č. 1/2019 Občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave na rokovaní dňa 20.2.2019.

Uvedený rozsudok Krajského súdu Bratislava si dovoľujeme v jeho bodoch 12. a 13. odôvodnenia citovať: „V danej veci zostalo sporným vyriešenie otázky, či žalobkyni prislúcha nárok na zmluvný úrok vo výške 95,43 eur (z istiny 3.044,98 eur) za obdobie od 21.3.2014 (po zosplatnení úveru) do 22.5.2014(spísania žaloby) a kontinuálny zmluvný úrok 17,90% ročne zo súm istín od zosplatnenia úveru dňa19.3.2014 do zaplatenia. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, že za uvedené obdobie (t. j. po zosplatnení úveru) žalobkyni už zmluvný úrok vo výške 17,90 % z nezaplatennej istiny vo výške 3.044,98 eur neprináleží. V tomto smere odvolací súd poukazuje na to, že splácanie úveru v splátkach na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne (v splátkach) vracia a spláca a za tento stav nedostatku a úverovania patrí veriteľovi úrok. **Úrok preto predstavuje jednoducho povedané cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk.** Absentujúci zisk pokrýva veriteľovi práve úrok splácaný spolu v rámci splátky úveru v režime dojednaného záväzku. Tento stav tzv. výhody splátok je obvyklý a od nepamäti justifikuje nárok dodávateľa na úroky ako cenu dočasne obetovaných peňazí, ktorých dispozície sa veriteľ zbavuje v záujme získania budúcich úžitkov v podobe kapitalizovanej odplaty získanej za celé obdobie postupného splácania úveru, a teda výhody splátok. **Iný stav je však príznačný pre predčasné a mimoriadne zosplatnenie úveru, kde veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru. V tomto prípade svojím právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok.** Práve v tomto kruciálnom rozdiely spočíva ekonomická podstata straty nároku veriteľa na úroky za požičanie peňažných prostriedkov spotrebiteľa. Logicky tak nastupuje stav, v ktorom by mal mať veriteľ záujem a vyvinúť úsilie smerujúce k skorému vráteniu peňažných prostriedkov a právny poriadok mu po mimoriadnom zosplatnení úveru poskytuje viaceré právne prostriedky vymožená jednorazovo zosplatnenej pohľadávky (úveru). Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. **V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekonformný stav, kde spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej pohodlne inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. Defacto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku.** Súď takýto stav v žiadnom prípade nemôže pripustiť, lebo by toleroval založenie hrubej nadvlády dodávateľa voči spotrebiteľovi, a to navyše za stavu, že veriteľ si môže nárokovať a môže sa domôcť jednorazového vrátenia peňažných prostriedkov z majetku spotrebiteľa a nemusí trpieť nijaké obmedzenia užívania svojho majetku podľa uzavretej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. **Ak by navyše odvolací súd takúto zmenu justifikoval, podporil by nielen hrubú nadvládu veriteľa, ale zároveň by podporoval aj stav, v ktorom veriteľ nie je nútený vymáhať svoju pohľadávku a odplatné úroky mu majú nahradiť stav jeho potenciálnej nečinnosti, resp. stav nespôsobilosti spotrebiteľa vrátiť požičanú istinu jednorazovo. Takéto konanie veriteľa však neponíma v slovenskom právnom poriadku nijakú právnu ochranu a ani preto niet titulu na inkasovanie odplatných úrokov.** Uvedenou úvahou sa odvolací súd prirodzene dostáva aj v poradí k ďalšiemu zásadnému záveru, spočívajúcemu v skutočnosti, že keďže jednorazovým zosplatnením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navyšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatnením úveru. **S protiprávnym stavom sa prirodzene spájajú výhradne sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškani s vrátením uvedenej sumy. Naopak s protiprávnym stavom sa nikdy**

nebudú spájať odplatné plnenia, ktoré sa spájajú len so stavom lege artis, a teda stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy. Ak napriek tomu existuje zmluvná úprava, ktorá s protiprávnym stavom stotožňuje aj odplatné nároky patriace len v právne súladnom stave, je táto právna úprava na škodu spotrebiteľa neprijateľne odchylná od zákona, čo zmluvnú podmienku podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, resp. podľa § 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka robí absolútne neplatnou. Povedané inak v protiprávnom stave patria zmluvným stranám len sankcie a na tento účel je kogentným určujúcim pravidlom § 517 ods.2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 a § 3a nar. vl. 87/1995 Z. z. Ak by sa žalobkyňa odplatných plnení napriek vyššie uvedenému výkladu neplatnosti dojednania dovoľavala aj v čase po jednostrannom mimoriadnom zosplatnení úveru, neprešli by tieto nároky testom citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka a nar. vl. alternatívne (podľa povahy zmluvnej úpravy) subsidiárne ani testom § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka (k tomu pozri rozsudok Krajského súdu v Prešove z 30. júna 2015 sp. zn. 6Co/190/2014).13. V danej veci vychádzajúc z toho, že ide o plnenie zo spotrebiteľského úveru, zmluvný úrok odo dňa účinkov zosplatnenia úveru žalobkyni nepatrí. V tomto smere odvolací súd poukazuje i na rozhodnutie Ústavného súdu SR (sp. zn. IV. ÚS 476/2012 z 18.9.2012), podľa ktorého veriteľovi patria úroky len do splatnosti dlhu, následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť iba úroky z omeškania /§ R 59/1998, 4Obo 143/1998/. Veriteľ má právo na zaplatenie zmluvných úrokov len do vyhlásenia predčasnej splatnosti s tým, že následne už právo na dohodnutý úrok z úveru nevzniká, iba právo na úrok z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zatažovaniu v podobe úrokov z úveru, ako i úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi.“.

3.2. Judikatúra krajských súdov povoľujúca kumuláciu riadnych úrokov a úrokov z omeškania

K záveru o možnosti kumulácie riadnych úrokov a úrokov z omeškania prišli napríklad tieto senáty krajských súdov SR:

- Rozsudok KS Prešov, sp. zn. [14Co/83/2012](#) z 11.10.2012,
- Rozsudok KS Nitra, sp. zn. [25Co/140/2013](#) z 16.10.2013,
- Uznesenie KS Košice, sp. zn. [1Co/43/2014](#) z 10.06.2015,
- Rozsudok KS Žilina, sp. zn. [11Co/65/2016](#) z 16.02.2016,
- Uznesenie KS Banská Bystrica, sp. zn. [43Cob/129/2016](#) z 18.08.2016,
- Uznesenie KS Košice, sp. zn. [1Co/393/2016](#) z 30.08.2017,
- Rozsudok KS Banská Bystrica, sp. zn. [43Co/1/2018](#) z 25.01.2018,
- Rozsudok KS Bratislava, sp. zn. [8Co/138/2017](#) z 27.03.2018,
- Rozsudok KS Prešov, sp. zn. [11Co/22/2018](#) z 28.06.2018.

Z odôvodnení najčastejšie vyplýva odkaz na ust. § 503 ods. 3 ObZ, prípadne na zmluvný charakter záväzku dlžníka platiť veriteľovi úroky v kontexte s právnym názorom, že ust. § 565 OZ na tomto zmluvnom záväzku nič nemení, keďže zmluva trvá naďalej.

4. ZÁVER

Podľa ustálenej judikatúry systém ochrany zavedený smernicou 93/13 vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky vopred pripravené predajcom alebo dodávateľom bez toho, aby mohol vplyvať na ich obsah. Súdny dvor takisto rozhodol, že vzhľadom na toto nerovné postavenie jednej zo zmluvných strán článok 6 ods. 1 tejto smernice stanovuje, že nekalé podmienky nie sú pre spotrebiteľa záväzné. Ako vyplýva z judikatúry, ide o kogentné ustanovenie smerujúce k nahradeniu formálnej rovnováhy medzi právami a povinnosťami zmluvných strán,

ktorú nastolila zmluva, skutočnou rovnováhou, ktorá má znovu zaviesť rovnosť medzi zmluvnými stranami. Súdny dvor zdôraznil, že s cieľom zabezpečiť túto ochranu môže byť nerovný stav medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom kompenzovaný iba pozitívnym zásahom, nezávislým od samotných zmluvných strán. Vo svetle týchto úvah Súdny dvor rozhodol, že v rámci úloh vnútroštátneho súdu na základe ustanovení smernice 93/13, je tento súd povinný ex offo posúdiť nekalú povahu zmluvnej podmienky, a tým vyrovnať nerovnováhu, ktorá existuje medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom. Táto povinnosť však so sebou prináša pre vnútroštátny súd aj povinnosť preskúmať, či zmluva obsahujúca zmluvnú podmienku, ktorá je predmetom sporu, patrí do rámca uplatnenia uvedenej smernice. **Tieto povinnosti vnútroštátneho súdu je potrebné považovať za nevyhnutné na zabezpečenie účinnej ochrany spotrebiteľa, ktorú zaručuje smernica 93/13**, a to najmä vzhľadom na nezanedbateľné nebezpečenstvo, že tento spotrebiteľ o svojich právach nevie, alebo má ťažkosti s ich uplatnením (body 26. až 31. odôvodnenia Rozsudku SD EÚ vo veci C-147/16 Karel de Grote – Hogeschool Katholieke Hogeschool Antwerpen VZW).

Podľa nášho názoru Najvyšší súd SR na úseku ochrany spotrebiteľa a na úseku odstraňovania nerovnováhy medzi spotrebiteľom a dodávateľom nedostatočne chápe svoje poslanie a očakávania, ktoré sú kladené na kvalitu jeho rozhodnutí či už zo strany odbornej alebo laickej verejnosti, alebo určite aj zo strany inštančne nižších súdov, ktoré často krát supľujú nedostatočnú činnosť Najvyššieho súdu SR. Súdu možno vytknúť najmä tendenčné rozhodnutia s nepresvedčivým odôvodnením, ako aj pasivitu vo vzťahu k iniciovaniu predbežných otázok Súdnemu dvoru EÚ, keď ku dňu publikovania tohto článku celkový počet predbežných otázok položených Najvyšším súdom SR vo veci práva spotrebiteľského bol 0.

Vracajúc sa späť k problematike nárokov veriteľa po účinnom vyhlásení predčasnej splatnosti podľa ust. § 565 OZ, máme za to, že nakoľko sa v prípade zmluvy o sp. úvere vo forme úveru jedná o synalagmatický právny vzťah, účinným prejavom vôle veriteľa podľa ust. § 565 OZ zaniká právo dlžníka užívať veriteľove peniaze a tým zaniká tomu korešpondujúca povinnosť dlžníka platiť z poskytnutej istiny riadne úroky. Naopak, po účinnom vyhlásení predčasnej splatnosti podľa ust. § 565 OZ nastupujú mechanizmy sankčné, ktorými *ex lege* sú úroky z omeškania (ust. § 517 ods. 2 OZ) z nevrátenej istiny a nárok na náhradu škody (ust. § 519 OZ), ktorú však možno požadovať, len pokiaľ nie je krytá úrokmi z omeškania alebo poplatkom z omeškania.

Mgr. Anton Pavúk
advokát a partner
WEBBER LEGAL, s.r.o.